

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, iside Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 1. kimovca 1871.

List 35.

Egiptovski Jožef.

Igra v petih dejanjih.
Spisal Radoslav.
(Dalje.)

Peti prizor.

Putifarjeva soba kakor prej. Putifar seděč pri mizi. Sluga, potem Jožef.

Sluga (prišedši).

Kakor si gospod naročil,
Sem na vse stopinje pazil
In povsodi za njim lazil;
Ta mladenič je pravičen.
Drugi sužni le mermraje
Gotovijo vsako delo,
On pa dela zmér veselo
In do dlake vse natančno.
Glej, še célo v tmíni nočni,
Ko krog njega vse počíva,
Čuje on, solzé prelíva
Mnogokrat v molitvi vroči.

Putifar.

Urno hiti po mladenca,
Berzo mora k meni priti,
Le nikari se muditi,
Naznaniti mu povelje.

Sluga.

Kar ukažeš, bodem storil,
Moj gospod, po móči svoji,
Da le vstrežam želji tvoji.

Putifar.

Torej urno ga pripelji!
(Odide.)

Šesti prizor.

Lôpa taka kakor prej. Jožef. Sluga.

Jožef (zagledavši sluga od daleč).

Kdo se semkaj bliža neki?
Čas sedaj je počívanja,
Vidim, v lepi je obleki;
Al bedím, al se mi sanja?
(Zdaj ga spozná.)

Tó je gospodarjev sluga,
Oh, že spet me zalezuje,
Nova mi nevarnost žuga,
Kdó vé, kak naklep da kuje?

Sluga.

Hej, Hebrejec, urno vstani!
Moj gospod takó veléva,
Križi tvoji so prestani;
Hiti, hiti, koj da gréva.
Oj, radúj se svoje sréče,
Ki necoj bo zasíjala,
Ti privoščím jo goréče,
Da pri tebi bi ostála!
Čuj! gospod te bo povišal,
Službo imaš nadzornika,
Čez vse sužnje, kot sem slišal,
To je čast zarés velika!

Jožef (sklenivši roké obrnjen proti nebu).

Božja volja je gotovo
Tudi zdaj se izpolnila;
Vedno usmiljenje Njegovo
Moja duša bo slavila.
(Odideta.)

Sedmi prizor.

Prejšnja soba Putifarjeva. Putifar, pozneje Jožef in sluga.

Putifar (sam).

Srečnega se moram šteti,
Da sem kupil sužnja tega,
Kaj nek bilo bi brez njega
Čas sedanji mi početi?
Opravil imam čez glavo,
Dobre mi dájó obresti,
Nisem pa se imel zanesti
Do sedaj na serce pravo.
(Bolj tiho.)

Kje nek sluga zdaj se klat' mi,
Da tak' dolgo ž njim ne pride,
Pač tovaršev ima snide?
(Čuje se hoja.)
No, zdaj sta lopnila z vratmi.

Osmi prizor.

Prejšnji. Jožef. Sluga.

Jožef (priklonivši se).

Srečo, zdravje Bog dodeli
Tebi, moj gospod dobrotni,
Došel semkaj sin sirotni
Jaz po tvojem sem povelji.

Putifar.

Da si se lepó obnašal,

Tó je dobro znano meni;
Zdaj odkrij in razodeni
Vse, kar bodem te poprašal:
Al si upal bi prevzeti
Nadzorništvo v moji hiši,
Opravila vse najviši,
In za vse lepó skerbeti?
Dobro se ti bo godílo,
Modro, skerbno gospodari,
Le preširnosti se vari,
Ko ti bode vse služílo.
Glej, jaz prišel že sem v leta,
Torej bodi mi desnica;
Tvoja modra mi glavica
Serce blago, up obeta.

Jožef.

Naj zahvale ti čutila
Bodo v dar, gospod predragi,
Naj nameni tvoji blagi,
Nada tvoja se spolnila.
Jaz slovésno obljubujem,
Za tvoj blagor res skerbeti,
Vboglživ biti kot očeti.
Samo tó ti sporočujem:
Nikdar mi nikar ne brani
Bogu pravemu služiti,
Ga moliti in častiti,
Kot sem učil se v Kanani,
Tam v deželi nezabljivi,
Kjer mi mater grob pokriva,
V kateri ljubi oče biva
In žaluje starček sivi.

Putifar (ginjen).

Vse naj bo ti dopuščeno;
Bodi meni zvest in móli
Boga kakoršnega koli,
Jaz te číslal bom vse eno.

(Slugu.)

Zdaj pa pelji nadzornika
Tjekaj v stransko (pokaže) stanovanje,
Da vterdilo ga bo spanje,
Čez-nje ga storím lastnika.

(Jožefu.)

Jutri pa, ko prisijalo
Bode solnce zlato-milo,
Sužno bo se vse združilo,
Da te dobro bo spoznalo.

Jožef.

Bog poverni ti stotérno
Milosti, dobrote tvoje,
Vedno tebi serce moje
Bod pokorno (se priklone), spavaj mirno!
(Odideta s slugom.)
(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Dvé veliki prašanji ste zdaj na dnevu za narode. V širokem svetu in zlasti v Evropi rudečkarško mavtarstvo, in doma v Avstriji sprava med raznimi narodi.

Rudeče mavtarstvo pod imenom „internacionalci“ hoče pokončavati tudi drugod s petrolejem in drugimi morijami in klanjem, kakor je delalo nedavno v Parizu.

Ti črni sovražniki človeštva so te dni sklenili v Genfu, da bližnje polje njih dela bode Bruselj, Rim in Madrid.

Znano je, da teče zdaj v Verzajlu sodba zoper rudečkarške morivce v Parizu in da je bilo kacic 30.000 zatoženih in nekaj glavarjev je bilo že v začetku vsmerjenih. Odbor središnih rudečkarjev ter internacionalcev v Londonu je zavoljo tega strašno razdražen, tiste morivske klavce imenuje „svitle glave socijalnega gibanja“ in piše vsem svojim pododborom, da so uni glavarji namestni že z drugimi, — in francoska vlada je menda dosti nespremišljena, da jih zopet brez strahovanja pusti rojiti v samem Parizu. Ti hudodelniki tedaj pišejo svojim ubijavskim pomočnikom to-le: „Mi zapovemo vsim svojim udom vsih dežel, da naj podžigajo ogenj sovraštva in maševanja, ki je že zapaljeno zoper vero, oblast (gosposko), bogate in meščanstvo.“*)

Ti tolovaji pravijo nadalje, da ni pokoja v sercih in v njih duhu, da bodo prav kmali napravili silovite in strahovite izbruhnjenja, ter bodo razdajali s sekiro, s pušo, če bo treba, vse kar je dandanašnji na nogah v deželskem in verskem redu.

Da so ti gospodje potepuhi kaj tacega zmožni, so pokazali v Parizu. Divjaštvo, ki ga žugajo, bi utegnilo precej doseči, če ne preseči unega, ki so ga svoje dni napravili turki in seldsuki. In pri takem novem janičarstvu v sredi Evrope in pri belem dnevu se vlade pečajo s tim, kako bi Cerkev vklenile, katoliške dogme tlačile, pobijale večne resnice, ktere edine so zmožne človeško družbo osrečiti!

Hohenwartu, ki kaže dobro voljo in iše med narodi mir v znotranjem napraviti, da bi se ložej branili potlej zoper zunanje sovražnike, temu ministru neka stranka vse mogoče krepeli pod noge meče, in to je tista stranka, ki bode naj več terpela, ako se mir ne stori ter rudečkarji prevladajo. Ti sovražniki se ne bodo prilizovali ne Bizmarku, ne Beustu, ne Lanzu in ne Kvintinu Sellu, oni sami tega ne tajé; temuč so naravnost naznanili, da so „ogelj vpalili zoper vero, oblast, zoper bogate in meščanstvo ali gospódo“ (borghesia).

Tako počenjanje je sad oropanja, ki so ga veljaki dopustili zoper Rim in papeža, in čisto gotovo je, da ne bo bolje z deželskim redom in mirom, dokler se oblast rimskega stola na novo ne vstanovi.

Od Kerškega. — 13. avg. sem bil priča prav znamenite slovesnosti v Leskovcu. Ondotni domačin č. g. J. Plevanič je obhajal častitljivo in slovesno svojo novo mašo. Znano je, kako se zlasti pri novih mašah sijajno razodeva prelepa lastnost našega ljudstva, nam-

reč njegovo pobožno-verno čutje. Nad teden poprej je bila nova maša skor edini veseli razgovor med ljudmi, ne le domačih, ampak tudi oddaljenih sosednjih duhovnij. Kdor le količkaj more, ne zamudi pričujoč biti pri novi maši. Dokaz temu je bila brezštevilna množica vernih pri tej slovesnosti ukljub deževnemu vremenu, ki pa je bilo pozneje prenehalo. Čim bolj se je bližala deseta ura, tim gosteje so bile verste od vseh strani prihajajočih praznično oblečenih častilcev dneva Gospodovega in novomašnega veselja. Mogočni strel in veselo zvonjenje je oznanjalo zbrani množici zazeleni trenotek.

Novomašnik v bliščeči opravi se prikaže med velikim spremstvom iz duhovne hiše in oberne se v cerkev. Naprej pomenljivo počasno vihrajoče bandero, za tem družice in dalje z zastavo dolga versta belo oblečenih in ovenčanih deklic, ki so po modri vravnavi domačih duhovnov ta dan prejele prvo sv. obhajilo, poslednjič precejšno število duhovnih in svetnih gospodov, med njimi Videmski gospod dekan, okrajni glavar grof Korinski — to je delalo pogled velikansk. Pot med duhovnico in cerkvijo so zaljšali mično ovenčani mlaji; pred cerkvijo je bil narejen veči, umeten slavolok s primernima napisoma; ob levi in desni se je pa gnjetla ginjena množica, v dveh gostih verstah stojé kakor dva zidova. Z obličja ji je sijala neka pesebna radost in sveta resnost, dih in izraz notranjih pobožnih čutil. Ko smo stopili v cerkev, zadoné krepke in lepoglasne orglje, ki so, spremljevaje vbrano petje kerškega moškega zbora, zdatno povelečevale cerkveno slovesnost. Okusno okinčana cerkev je bila kar natlačena pobožnih vernih. Čateški g. župnik so imeli govor, jedernat, pa kratek, kar mu daje posebno prednost in odličnost pri taki priliki.

Dostojin sklep slovesnosti je bilo kosilo pri gostoljubnem gosp. dekanu, soljeno s petjem in napitnicami. Slišali smo preslavljati v napitnicah tudi dobrote blagih novomašnikovih podpornikov, ki se ne čutim pooblastenega imenovati jih po imenu; smem jih vendar zagotoviti, da bodo ostali v hvaležnem spominu nam vsim, ki smo večji njih dobrotljivosti. Sklenem naj s klicem na novomašnika:

Slavljen novomašnik bodi,

Božja roka naj te vodi!

R. B.

Kočevje. Nemila smert pokosila je zopet pridnega delavca v vinogradu Gospodovem. 18. t. m. je v Gospodu zaspal č. g. Peter Prijatelj, bivši duhovni pomočnik na Berdu, poslednjič zdravja iskaje v Trebnjem pri svojem dobrotniku g. Zoretu. Pa Vsemogočnemu je dopadlo svojega zvestega služabnika k Sebi poklicati in mu podeliti zasluženo krono večnega življenja. Kdor je ranjcega g. Petra poznal, častil in ljubil ga je; kajti njegovo prijazno in ponižno obnašanje pridobivalo mu je serca vseh, ki so bili v ožji dotiki z njim. Sin revnih kmečkih staršev ribniške fare, podal se je v Ljubljano v šolo, da bi spolnil svojo in ranjcev staršev preserčno željo in postal mašnik. Podpiran po dobrotnikih končal je gimnazijo, zadnje 3 leta v Alojzevišu. Z dobrim napredovanjem in prijaznim obnašanjem pridobil si je ljubezen svojih učencov, spoštovanje svojih součencev. Zlasti se je odlikoval s prelepo čednostjo ponižnostjo, postregel je vsakemu, kar je le mogel.

Po dokončani gimnaziji se je podal v semenišče, kjer se je Gospodu popolnoma posvetil, zvesto se pripravljaje na sveti pa težavni duhovski stan. Kakor v šolah bil je v semenišču prijazen in ponižen in marsiktero prosto uro smo pri njem bili, pogovarjaje se o prihodnjem našem stanu. Ranjki Peter nam je večkrat pravil, kako se boji tiste ure, ki ga bo popolnoma Gospodu posvetila, ker v svoji ponižnosti se je imel nevrednega in nesposobnega posvečen biti Bogu in Njegovemu altarju. Pa poklican od Božje previdnosti bil je mašnik

*) Ali si bodo keli ljubljanski liberalni bogataši to za ušesa zapisali?

posvečen 31. julija 1869 in 15. avg. je pervokrat nekervavo daritev Bugu daroval v svoji rojstni fari.

Perva, pa tudi zadnja služba je bila na Berdu, kjer je bil, še ne leto, duhovni pomočnik. Zvesto, nevtrudljivo spolnovanje vseh dolžnost, njegova gorečnost za zveličanje neumerljivih duš priklonila mu je kmalu ljubezen in spoštovanje vseh farmanov. Njegova nevtrudljivost mu je pa tudi naklonila bolezen; premrazil se je, jel bolehati in o binkoštih je moral pustiti službo. Podal se je v Trebnje, kjer se je zdravil, pa božja volja je bila, da ni več ozdravel. Še v bolezni je bil vesel in imel je terdno upanje, da bo še zdrav; ali o veliki noči se je ulegel in ni več vstal. Umerl je 18. avgusta, pokopan je bil 21.; pri pogrebu je bilo 21 duhovnov, med njimi 8 sošolcev, ki so ranjkemu zadnjo čast skazali. Ranjki g. Peter je bil tudi priden malar; popotoval je po Nemškem, celo v Monakovem je bil, da je tam razgledoval mojsterske slike slovečih malarjev in sebi tako prilastil več umetnosti. Več cerkev zaljšajo njegove podobe.

Mikavno in spodbudno je zvediti o njegovih zadnjih trenutkih. Čuteč, da se zadnja ura približuje, poprosi še enkrat presv. zakramentov. Okrepčan podal se je popolnoma v božjo voljo. Večkrat je svojim dobrotnikom obljubil, da bo za nje v nebesih prosil, da tudi oni tje pridejo, kamor priti ima on vse zaupanje. Njegovo prav posebno tolažilo pa je bila Marija preč. Devica, in že precej slab je molil sam litanije Matere Božje. Ko se enkrat prav slabega čuti, zakliče k Mariji in moli: „O Marija, hiti mi na pomoč!“ in svoje še čisto oko vprè proti nebu — sladko se nasmehljaje. Kmalo potem umre smerti pravičnega. Naj v miru počiva!

Iz Stranj v kamniški dekaniji, 28. vel. serp. — Ljuba Danica, naznani tudi po svetu prav žalostno dogodbo iz naše doline. Umerl namreč nam je 28. dan vel. serp. mladeneč v 31. letu svojega življenja. Bil je ta mladeneč naj lepši nade gosp. Tomaž Goltcs, ki je letos bogoslovske šole, vse štiri leta bogoslovja, sicer zunaj duhovskega semeniša biva je doveršil; pa vojaščine ne oprosteno s svojimi gg. tovarši ni mogel posvečen biti. Že leta 1866 se je pri Kustoci za cesarja in domovino vojskoval, in zavezan še z vojaško obljubo se je podal vender v duhovski stan z upanjem, da bo oprosteno in se bo kdaj ravno tako hrabro potegoval tudi za vero in pravo nebeško domovino in ravno neki je došlo iz Dunaja dovoljenje, da smé posvečen biti, ali glejte čudne pota previdnosti božje: ta hip ga v večnost pokliče. Pred 14 dnevi je bil pri slovesnosti neke nove maše, vsled prehlajenja ga napade vročinska bolezen; 26. vel. serp. je bil previden s ss. zakramenti za umirajoče, in dans je že pred sodbo Božjo.

Poganjal se je za duhovski stan in veselil se ga je, pa reči je mogel svojim gg. tovaršem, kakor Mojzes Izraelcem: „Glejte! jaz moram v tej pušavi umreti in ne pojdem v obljubljeni deželo (duhovski stan). Vi pa pojdete vanjo in bote prejeli lepo deželo v last. Ostanite zvesti Gospodu svojemu Bogu“ itd. (V. Mojz.)

Kvatre manj kot leto je, kar mu je umerl oče, ki je tudi že tri leta veselo upal, da bo morda vender tudi kdaj svojega Tomaža kot Gospodovega mašnika vidil pred altarjem. Naj bota oba posebno gg. tovaršem rajncega priporočena, da bi se še v lepši kot obljubljeni deželi zemeljski vidila in veselila v nebeški domovini. R. I. P.

Iz Gorice je dne 19. avgusta prevz. naškofijstvo razposlalo čast. duhovščini vabilo na duhovne vaje. Poslanica omeni, da so bile zadnje vaje za duhovne mesca septembra l. 1869, in naznanja, da bodo zopet letos od 18. do 22. septembra v tukajšnjem semenišči, ter vabi vse čast. gospode duhovnike, naj se duhovnih vaj vde-

ležé v prav obilnem številu. Vodil jih bo v latinskem jeziku Jožef Šneider, teržaški prošt.

Gospodje duhovniki, ki se želé vaj vdeležiti, naj svojo željo naznanijo po preč. gospodih dekanih, ali pa naravnost premil. nadškofijskemu ordinarijatu. Seboj naj prinesejo talár, roket, breviarij, ter se oglašé 18. sept. do 3 popoldne pri preč. gosp. semeniškem rektorji. Važnost in živa potreba duhovnih vaj, pa sloveče ime v. č. gospoda voditelja je porok, da bode vdeleževanje obilno.

Iz Gorice, 23. avg. — V bližnji vasi Lučniku je bil pret. nedeljo dopoldne ob 11. uri nanagloma ondotni vikarij g. J. K. poklican k nekemu bolniku, kterega so bili dobrotni ljudje po zgledu usmiljenega Samarijana poleg ceste ležečega, razterganega pod streho vzeli, nekoliko oblekli in z rjuho pokrili. Siróta se res spové; bil je še živo ginjen in objokan. Želel je tudi vsaj obhajan biti. Ker pa duhoven ravno nevarnosti ne čuti, ga tolaži, mu obljubi proti večeru ga obiskati, in če bo sila ga s sv. popotnico previditi. — Pa kaj se zgodi! Ni minilo pol ure čez poldne, ko omenjeni bolnik zdrav, terden, po ulici teče vzešši sabo, kar je imel na sebi in okoli sebe. Vaščani se za njim spusté in ga v roke dobé. Na vprašanje, zakaj je to storil? je odgovoril: „Čosi fan dugg i desperáz“ tako delajo obupniki! Nesrečnež je Furlan, človek v naj boljših letih. Škoda, da so ga ljudje iz rok pustili, in šel je! — Ta prigodek naj bo marsikteremu na pomislek! —

S Kranjskega, 5. vel. serp. — F. Ks. B. — Danes obhajamo praznik Marije D. Snežnice. Ker pa mi je ena sama cerkev M. D. Snežnice znana na Primorskem, toraj prosim drage bralce „Zg. Dan.“ dovolite, da nekoliko povem o tej lepi cerkvi pri Kanalu na Goriškem.

Ta cerkev je četert ure od Avče (Auzza) na prav lepem hribu, med vinogradi in travniki. Hrib je gосто porašen, da se cerkev iz drevja malo vidi. Okrog cerkve so velikanske lipe, Slovencev veselje; ena meri na okrog več sežnjev. Med lipami je mnogo lepšavnih drevés, da poleti si človek prijetnejšega kraja misliti ne more. Zvonik se iz velikih lip prav malo vidi.*) Zvonovi imajo kaj prijeten glas, če tudi niso ravno veliki; človeku vse misli na višavo vzdigujejo, ko zasliši te zvonove. Cerkev je velika, in iz samega izdelanega kamnja, pokrita pa s skalami, kar kaže starodavno delo. Ko v to cerkev stopiš, si ob enem ves preroben, neko lahkoto in veselje na serci občutiš, kar ni mogoče popisati. Velik altar M. D. je iz samega marmorja, in prav krasno izdelan. Podoba M. D. v osebi, ki so jo izdelale neke samostanke na Laškem, je prav ginljiva, da marsikoga solze polijejo. Pa tudi slika je prav lepa in umetno narejena.

Sedaj so tudi trije stranski altariji vsi novi, pa leseni, in nova prižnica, ki so jo pred letom č. g. vikarij Juri Pervanje dali narediti. Orglje imajo 21 spreminov, so prav dobre, še le kakih 10 lét stare. Maše se berejo vsako prvo nedeljo vsacega mesca, in vse praznike M. D. od g. vikarija iz Avče, zraven tega pa tudi vikarij iz Levpe ima opravljati 12 sv. maš vsako leto. Mnogo ljudstva priteče vsakokrat k svoji Materi Mariji, posebno pa prvo nedeljo po godu M. D. Snežnice na tisuče. Božjo službo ob 10. uri opravljajo g. dekan iz Kanala, in več gg. duhovnikov se vdeleži te slovesnosti.

Naj omenim umerlega č. g. Komaca, vikarija v Avči, kakošno veselje in ljubezen je imel do té cerkve; veči del vsak teden po 3—4 sv. maše je bral pri

*) Mem gredé naj opomnimo, da okrog cerkev nasajeno drevje je lenuhom prevelika skušnjava, da ne hodijo po leti v cerkev, in iz tega ozira take vravnave niso hvale vredne. Vr.

tej pridružnici. Rekel mi je mnogokrat: „To je moje naj večje veselje, da k M. D. pridem sv. mašo brat; dan sem potem zadovoljen in vesel.“

Iz teržaške škofije so tile č. gg. novoposvečenci imeli nove maše odmenjene, kakor nasleduje: Al. Brozovič, 15. avg. pri sv. Jakopu v Terstu. — Fr. Bukovec, 27. avg. v Soteski na Dolenskem. — Dominik Bulo, 20. avg. v Kopru. — Jak. Daris, 20. avg. v uršulinski cerkvi v Terstu. — Blaž Dekleva, 27. avg. v Ternovem na Notranjskem. — And. Hrovat, 20. avg. v Novakih v Istriji. — Ferd. Kogej, 27. avg. v Žirih. — Edv. Legat, 3. sept. v Kamniku. — Jožef Novak, 3. sept. v Št. Vidu nad Ljubljano. — Simon Sfečič, 20. avg. v Momiani v Istri. — Vinko Zamlič, 3. sept. v Kastvu.

V teržaških mestnih šolah, kakor piše „Ankora“, delajo prav velikanske skoke v napredku. To leto že niso več šol sklenili z zahvalno sv. mašo, kakor dozdej zmiraj. Pa še nekaj novega. Ne s cesarsko pesmijo, ampak z nekako vpaljivo vojaško, imenovano „rataplan“, so sklepali šole. Tako tedaj se vadijo otroci pozabljati Boga in cesarja! — Ali imate dosti? —

Na avtonomni realki v Terstu so bile v začetku avgusta zrelotne spraševanja. Pri vesoljni zgodovini je c. kr. svetnik g. Ant. Stempel kar neprevidoma spraševanje ustavil, ker so bili odgovori preveč prosti (liberaluhovski). Našlo se je po iskanji vzroka, da je bil profesor prašanja lesičje pripravil, učenci pa odgovore. (Ancora.)

Iz Tersta naznanuje 13. avg. izverstni časnik katoliškega društva „L' Ancora“, kako liberalno teržaško srenjsko svetovalstvo priserčno skerbi za dušni blagor katoliških Teržčanov, kakoršno je skoraj celo mesto. Poklical je neki iz Švice luteranko, da bi mu „reformirala“ otročje vstave (asili infantili) po Froebelovem kalupu. Časnik po daljši obravnavi vpraša modre gospode mestne očete: kako da so v nemar pustili poštene teržaške učence in so iz tujstva peklicali luteranko? Govori se, da so to storili zato, da bode luteranka te naprave teržaške očistila verskih vraž. Luteranka ni mudila delati po tem namenu mestnih očetov (če je bil res taki). V napravi ste bile dve veliki britki martri: obé je odstranila. Bile ste ondi dve lepi postavi (štatvi) Matere Božje; tudi ti ste odpravljene. V obednici je zginila cela versta vrezanih slik, ki so kazale staro in novo zavezo; zginil spodbudljiv grob Zveličarjev. Tako je očistila luteranka stanovanje, da se ne razloči več, če je stanovanje kristjanov ali turkov. Časnik pristavlja še hujši reči o luterankinem poslanju, ki jih pa nočemo rešetati, zlasti ker se je slišalo, da je pete odnesla, in le če zopet pride, hoče „Ankora“ te počenjanja nadalje razodevati. Ker naslednji list 27. avg. o tem moléi, ne mara luteranka po Švicarskem preganja križe in podobe Marije D.

Če je luteranka sama tako počenjala, je prašanje, kdo jo je k temu pooblastil? — In če je srenjski odbor to ukazal, se praša, kdo mu je dal oblast čez versko čutilo mestnih otrok? Je mar mesto zato može volilo, da bodo postali verski „ikonoklasti“ — podoboklestniki?! —

V Lipnici so č. oo. kapucini štajerske provincije imeli 23. t. m. kapitel ali obnovljenje volitev, v katerem je bil za provincijala izvoljen dosedanji provincijal prečast. P. Norbert Brix.

Za defintorje so bili izvoljeni prečastiti očetje: 1. P. Angel Albrecht, bivši provincijal in gvardijan v Celovcu; 2. P. Ambrož Breclnik, gvardijan v Loki; 3. P. Kerubin Hofer, bivši provincijal in gvardijan v Švanbergu; 4. P. Ciril Müller, gvardijan v Lipnici.

Prestavljeni so preč. oo.: Iz Celja: P. Konstantin Skodnik za gvardijana na Kerško; P. Sigismund Bohinec, ostane v Celju ko vikarij. Iz Wolfsberga: P. Rafael Oblak v Švanberg. Iz sv. Križa: P. Alfons Krašovic ostane ondi ko gvardijan. Iz Kerškega: P. Celestin Iglič pride za gvardijana v Celje. Knittelfeld: P. Severin Höglinger je gvardijan tega samostana; P. Erhard Frank je prestavljen v Irdning. Irdning: P. Honorij Hom ostane ko vikarij; P. Ludvik Lehner je prestavljen v Knittelfeld. Celovec: P. Irenej Pokoren je prestavljen v Wolfsberg.

Iz Marija-Zvezde pri Banjaluki v Bosni. (Procesija sv. Rešnjega Telesa. — Hrepenenje po zvonu. — Žganjarski škrat v Bosni.) Naj berže je bila letos prva procesija sv. Reš. Telesa, odkar je bilo preganjanje kristjanov v Bosni. Sicer procesij nimamo zunaj pod milim nebom, ampak znotraj samostana po mostovžih. Ker so pa te znotranje hodiša le po eni strani dodelane, smo to pot šli s procesijo ven na prosto. K temu izhodu me je gnala tudi misel in želja po skazovanji ali demonstracijah vkljub tolikim demonstracijam sedanjega časa; hotel sem svetu pokazati, koliko prenašljivši so turki, kakor pa lučnjaki sedanjega stoletja. Morebiti letos ti svoboduhi samemu sv. Očetu niso pustili toliko zemlje v Rimu, da bi bil zamogel s Kraljem vseh kraljev na prosto v procesiji; zato naj se mu pa na Turškem kosce zemlje zopet pridobi k obhajanju častitljivega zmagoslovja.

Na vse zgodaj že so naši sosedje tergali cvetlice po travnikih in po polji, in prinašali so jih nam ko jutranji dar, radovedni, kaj bode iz tega; zakaj rekli so: kaj tacega še nismo vidili. Naši delavci in rokodelci so plezali na hraste in bukve ter so nasmukali polne jerbace listja, da se je po poti stlalo.

Bila je tako na vse zgodaj pot pripravljena in gremo: naprej naš močni hlapec s križem, vsim ga kazat — prijatlom ali neprijatlom; za njim so šli naši rokodelci in hlapi z gorečimi svečami in v evropejski obleki; za temi pa naši bratje in očeti s svečami in kadilnicami ravno pred sv. Rešnjim Telesom, nad katerim sta dva tirolska zidarja v svojih sivih suknjah nebo držala. Za sv. Reš. Telesom so korakali obuti in bôsi Bosnjaki, z veliko pobožnostjo in očitnim veseljem moleči svoj „Očenaš.“ V naš enoglasni „Sanktus, Sanktus, Sanktus,“ „Gloria Patri“ itd so slavci iz bližnjega loga v dolgih gredéh (skalah) vbirali svoj veličastni „koral.“ In nam visoko nad glavami, nad nebom sv. Reš. Telesa, nad samostansko veršino, pa nad Verbovsko reko, v kateri se je solnce ogledovalo, so pa škorjanci svojo jutranjo hvalo veselo godli, — in po pravici, ker že davno davno Gospoda vojenstev ko Sinú Božjega tukaj niso vidili v toliki slavi pod milim nebom.

K vsemu temu se je pogrešalo samo še lepo vbrano zvonilo; toda tega nismo krivi ne mi in ne turki, — ne kakor da bi mi preléni bili zvoniti, ali pa turki pre-nesterpljivi to dopustiti, temuč: bronani. Ako bi si številni bravci Vašega čislane lista mogli misliti, kako lepo bi tukaj med turki klenkal zvon z enim centom (večih ali ne dosti večih ne smemo imeti), bi se pač našel kdo, ki bi nam daroval taki zvon. Ta zvonček bi imel resno nalogo, vsak dan prestopiti Verbovsko reko in dolino in tam v mestu turkom na uho zvoniti še veliko bolj zarano kot oni iz minareta (stolpa) svoje džamije (molitvišnice ali tempeljna) k jutranji molitvi kličejo, in večkrat po dnevi kot turek molí in k molitvi kliče, bi zvon pričal, da kristjan molí še pogostje. Sej turkom je všeč, ako se molí, in toraj tudi tukaj do katoličanov več derže kakor do razkolnikov, ker katoličani več molijo, zato jim je naše življenje posebno všeč, ker tolikrat po dnevi slišijo, da v naši kapeli mo-

limo in psalme pojemo. Od tod utegne tudi izhajati, da ljudje, ki imajo delanje železnice tukaj v rokah, so si dozda še malo zaupanja pridobili; slišijo namreč turki, da ti ljudje „so veči del iz tiste ločine ali sekte, ki ne moli,“ tako tukaj protestante zaznamujejo.

Po procesiji je bilo sv. R. Telo v naši kapelici 8 ur izpostavljeno ...

Mesec majnik je bil tukaj skoraj merzel in moker. Sená je dokaj; že pred sv. Jurjem smo imeli deteljo, da so bosanski kmetje debelo gledali in turki stermeli. Zakaj deteljo imajo tukaj že za tujo travo. Za letos se kaže tukaj veliko sadja, akoravno je bilo tudi lani veliko češpelj. Koliko bo pa spet „rakije“ (žganja) za ubogo ljudstvo in njegovo nesrečo! Žganje je tukaj eden velikih trinogov, ki podira ljudstvu dušni in telesni blagor. Če kaka treznostna družba te povodnji ne ustavi, bo ta trinog podavil turke in kristjane. Koruza, tobak in „rakija“ — to so vse dobrate Bošnjakove, in če sta prva dva na bazaru (tergu) draga, si gredé domú privzame dober zalijaj žganjčka za tovarša. Tudi turčin žganjček toliko bolj časti, kolikor ojstreje se vina zderžuje. Kako marsikteri spahi (veljavniši posestnik) s sterganimi hlačami in bos hodi, ker si je polno dolgov prižganjčkovoal.

Kdo pa bo pomagal? Le samo keršanstvo je zmožno take otekljine v korenini celiti. Bog daj, da bi že skoraj v Bosni veči moč dobilo! Da bi pač tudi mi mogli kaj pripomoči! Iz dosedanjšega sadú smemo upati.

Iz Sedmograškega. (Dalje.) Očetje te provincije preskerbljujejo v škofiji 31 fará. Te duhovnije imajo pa prav majhne dohodke; samo kjer duhovnijski oskerbnik tudi šolo preskerbljuje, dobi nekoliko več. Od ljudi sploh dobivajo toliko ko nič.

Splošni jezik v provinciji je ogerski; več se šteje, da jih tudi rumunsko govori, ali prav dobro ne; latinsko stareji očetje gladko govoré, mlaji pa le za silo; sploh govorim latinsko, pa me marsikdo še ne razume; niso namreč vajeni.

Frančiškanski samostani so tukaj veči del po manjih mestih, ki štejejo 5–8000 duš in imajo veliko cerkvá, zakaj vsaka verska ločina ima svojo cerkev. Kolikor mi je do zdaj znano, se nahajajo tukaj: Rimski katoličani, greški katoličani, armenski katoličani, greški nezedinjeni (Rumunci), razni protestantje, judje, arijanci, armenci, nezedinjeni sabotarji, kateri saboto praznujejo in ob nedeljah skriti po gojzdi delajo, ker jim katoličani ta sveti dan ne pusté očitno delati; nazareni, ki delé vse svoje premoženje po zgledu prvih kristjanov med seboj, kadar pa jim zmanjka, beračijo ali pa krađejo; nihilisti ali nihil credentes (ničverci). Cigani nimajo skupno-stalne vere; so kristjani in sicer veči del katoliški, ali pa tudi nezedinjeni greški. In vendar živé ljudje vseh teh različnih verskih ločin prav mirno skupaj. Bolj zložni menda ljudje v nobeni drugi deželi niso, kakor tukaj, posebno kar se tiče pokopališ; v večih krajih so saj nekoliko razdeljene po različnih vernikih, v mnogih krajih pa imajo vsi eno samo pokopališe, s plotom zapleteno, revno z deskami zagrajeno ali pa brez vse ograje. Obzidanega pokopališka na Sedmograškem še nisem videl. V teh rečeh je vendar pri nas bolje.

Binkoštné praznike sem obhajal v tordiškem samostanu; Torda je terg, ki ima gotovo več pod seboj, kot Ljubljana. Prebivalcev pa je 10.000 in so vseh različnih gori imenovanih vér. Rimsko katoliških kristjanov je v Tordi 1125.

Karlsburg (erdelski Belgrad), kjer ima škof svoj sedež, ni nič lepo mesto in ima s terdnjavo vred samo 8000 prebivalcev. Škof ima dobre letne dohodke. Njegova palača z lepo stolno cerkvijo je iz temnorujavih voglatih kamnov, semeniša, veliko vojašnic in mestnih

poslopij je v terdnjavi, ki je $\frac{1}{4}$ ure od spodnjega dela mesta oddaljena. Ta terdnjava je največi na Sedmograškem in tudi naj lepi del mesta. Kološ (Klausenburg) je v prav lepem kraju med goro, ki se proti jugu steza in na severni strani ga obdajajo vinske gorice, ki se po celi dolini razprostirajo. Ima eno katoliško, pa več nekatoliških cerkev, do 25.000 prebivalcev, med kterimi je okoli 9000 katoličanov. Katoliška duhovnija je samo ena, moški samostani trije: piaristi, minoriti in frančiškani; tudi nekaj nunskih samostanov je. Mesto ima nekatere velikanske poslopja, pa veliko prav majhnih hišic.

Zavoljo različnih tukajšnih verskih ločin nosijo kat. duhovni sv. popotnico skrivaj k bolnikom (štolo pa vendar duhoven vselej seboj vzame) in kjer so v hiši sami katoličani, se tudi čisto cerkveno tam obleče in tako presv. zakrament podeli. To zahteva pastirska previdnost, da se presv. zakramentu ne dela nečast. (Se vé, da k temu je treba posebnega cerkvenega privoljenja.)

Podnebje na Sedmograškem, do kamor sem sedaj prišel, je zelo tako, kakor na Dolenskem in na Štajerskem; po solnčnih homcih se nahaja vinska terta. Po nekterih krajih je prav dobro vino, sploh pa priprosto in ima okus po apnu, ker je zemlja po vinogradih zelo apnena.

Kar se tiče krajev samostanov, ktere imam obiskati, sem bil že enkrat na meji Valahije. Zdaj pa potujem z božjo pomočjo proti severni meji ogerski in gališki; od tu zopet po sredi Sedmograškega proti jugu do Sibinja (Hermanstadta) (Nagy Szeben), kjer upam, da bom pozdravil vis. čast. o. Janeza Pavliča, spovednika pri gospéh uršularicah. Nadalje proti južno-vzhodni strani do Brašvega (Kronstadta), potem proti severno-vzhodni strani do moldavske meje, in nazadnje v samostane, kateri so bolj na severni moldavski strani; do Mikháze blizo Maroš Vašárhelja. V samostanu Mikhazi bode kapitel.

Wabashau, Minnesota, 2. avgusta 1871. Da se svet res obrača, so se v zadnjih 10 mescih celo tisti lahko prepričali, ki dozda še tega niso verjeli. Francoska zvezda je otemnela, in kdo vé, kdaj bo zopet tako svetila, kakor popred. Rim, slavito mesto vesoljnega katoličanstva, je v rokah roparjev. Napredki prostomiselcev in nevernikov, ki povsod zoper katoličane hujskajo, so zmiraj očitnejši. Toliko novic, eno bolj žalostno, ko drugo, smo v kratkem času slišali, da se skoraj odahni nismo mogli; ko smo eno prebrali, že je druga došla. To je tudi posebno vzrok, da Vam toliko časa nisem nič pisal, ker mislil sem si; sej imate več ko obilno novic. Zgodaj v spomladi sem dolgo pismo na Vas čez morje poslal, pa se je berž ko ne zgubilo, ker niste nič o njem omenili. *)

Letos smo zopet vsi misijonarji te škofije imeli duhovne vaje v št. Pavlu od 12. do 18. julija. Vodili so jih v angleškem jeziku v. č. gosp. Wiesel, iz reda redemptoristov, kaj učen, pobožen in ljubeznjiv mož. Ime se jim podá, kakor nalaš. Kakor živali, ki se ji po nemško „Wiesel“ pravi, po manjših ljuknah lahko leze, ter vse razpokline in skrivne kota stakne, — tako so tudi slaviti misijonar naj skrivnejši koticke naših serc našli, ter marsikaj obrnili in na dan spravili, na kar še popred mislili nismo; na tanko so vse pota slabega nagnjenja našli in nam pokazali. — Sledeči je bil red premišljevanj — Pervi del: 1. Namen človeka; 2. namen duhovna; 3. greh sploh; 4. greh duhovna; 5. smert zanikernega duhovna; 6. zanikerni duhoven pri sodbi; 7. duhoven v peclu. Drugi del: Jezus, zgled pravega

*) Prav škoda; res se je moglo zgubiti, ker vse, ki pridejo, so v Dan. razglašene. Vr.

duhovna, in sicer 1. Zgled ponižnosti, 2. zgled gorečnosti, 3. zgled pokoršine, 4. zgled pohlevnosti, 5. zgled ljubezni do križa.

Število duhovnov vedno raste, že jih je okoli 75 v tej škofii. Ko smo mi sem prišli, jih je bilo samo 24. Tri in petdeset se nas je duhovnih vaj vdeležilo, ker benediktini, ki jih je veliko v Minesoti, imajo svoje sami za-se po samostanskih pravilih. V nedeljo, 16. julija, je bila slovesna pontifikalna velika maša, pri kateri smo vsi azistirali. Med mašo sta bila dva mašnika posvečena, kar je slovesnost še posebno povzdignilo.

Prečast. gospod Wiesel so pridigovali, čemu se je duhovnu odpovedovati, posebno tu v Ameriki, — in v kaki prid je ljudstvu itd. Kaj serčno, prepričavno, vender pa prav po domače so govorili. — V torek, 18. julija, o poldne smo duhovne vaje dokončali, in po kosilu so v. é. gospod Pirc mil. škofa in vse zbrane duhovne za slovo v latinskem jeziku nagovorili. Popoldne tistega dne so nas še mil. škof skupaj povabili, da smo se zarad važnih reči pomenili. Posebno znamenito je, da smo pomočno družbo ustanovili med saboj. Vsaki od plača 10 ameriškanskih dolarjev na leto v denarnico, in ako zboli ali sicer zarad kterega koli vzroka svojih dolžnosti spolnovati ne more, pa od družbe podporo vleče. Škof sami so predsednik te družbe. — Tudi smo sklenili, da bomo v posebnih časih skupaj prišli, ter bolj potrebne vprašanja v veroznanstvu in pravstvu pretresali. Tisti, ki se ne morejo tega posvetovavnega zbora vdeležiti, morajo pa na vprašanja pismeno odgovoriti. Za duhovne v št. Pavlu in okolici je omenjen 4. okt., vender so tudi drugi duhovni povabljeni, ki daleč od št. Pavla stanujejo.

Tele vprašanja se bodo obravnavale na prihodnjem zboru: 1. Matrimonium. — De impedimento ligaminis. Qualis requiratur certitudo de morte prioris conjugis, ut quis ad novas possit convolare nuptias. Exponantur, solvanturque varii casus, qui ad hoc impedimentum respiciunt. V. g. quod remedium suggerendum sit, si prius matrimonium fuerit inter infideles? — quid juris, si dubium de morte prioris conjugis — secundo jam inito matrimonium superveniat? quid, si secundum matrimonium, stante supradicto dubio, initum fuerit? 2. Quomodo disponendi parvuli ad confessionem et sacram synaxim; qua aetate admittendi sint; quibus dotibus ac scientia praediti esse debeant? Quid de parvulis graviter decumbentibus et nondum ad sacram synaxim admissis, licet sint peccati capaces? Qualis sit pastoris obligatio de parvulorum confessionibus audiendis? Quomodo apparatus celebranda sit prima communio, ut ejusdem memoria alte puerorum mentibus imprimatur? 3. Quanam sit in foro conscientiae obligatio istius iuramenti, quod juxta legem civilem praestare teneantur cives, quum copiam bonorum seu mercium coram tributum exactoribus adnumerant?

Te vprašanja, same na sebi lahke, so gledé na ameriške okolščine precej težke, posebno prvo in tretje. —

Te dni so častitljivi starček g. Pirc nam slovenskim duhovnom posebno veselje napravili, obiskali so nas po naših misijonih. Iz št. Pavla so se naj pred peljali v št. Peter k g. Žužek-u, od tam k g. Plut-u v Vinono, in potem k meni v „Wabashau.“ Prav zadovoljni in veseli so bili tukaj, le škoda, da niso več ko 4 dni tu ostali. Peljal sem jih tudi po svojih misijonih, da so moje nove cerkve vidili. Posebno veselje so moji sestri pripravili, ki je že doma tolikanj lepega o častit. misijonarji slišala. Tako jim je stregla, da so jo včasih pokregali, rekoč, ako bodo tako dobro jedli (ali hitro živeli, kakor g. Pirc pravijo), bodo kmalo umerli. Kdor koli jih je prišel obiskat, so mu kake lepe nauke dali,

po besedah aposteljnovih: Pridigovaj besedo Božjo, bodi si pripravno ali nepripravno itd. Dvakrat so tudi v nemškem jeziku pridigovali, enkrat tudi v Vabašah, enkrat pa v Minejoki, 18 angl. milj od tod. Rekli so mi, da me bodo kmali zopet obiskali, in berž ko ne tukaj ostali, kadar ne bodo mogli misijonskih dolžnost več opravljati. Zdaj v „Rich prairie“ (bogati, ali rodovitni planjavi) pri Nemcih stanujejo. Pred petimi leti še nobenega človeka ni bilo v tistem kraju, zdaj jih je že blizo 50 družin, in že majhno leseno cerkev in šolo delajo. —

Katoliške šole so tu posebno potrebne, ker se otroci v prostih šolah *) čisto spridijo. Mi tudi tu pripravljamo za šolske sestre, ki naj lepše mladost odgojiti znajo, in ljudstvo jim je naj bolj vdano. Skušal sem že na vse viže, učitelje prebiral od slabih do naj boljših, pa ljudstvo nima nič zaupanja v posvetne učitelje, — sestre morajo biti, ali pa otroke v splošno, brezbožno šolo pošiljajo. —

Letošnjo jesen bomo imeli tu misijon; slaviti misijonar Veninger ga bodo vodili. Že so v Minesoti in ostali bodo tukaj, dokler bodo kam povabljeni. Upam, da bo ljubi Bog njih delo blagoslovil tudi tukaj, kakor povsod, kjer koli misijon imajo. O, da bi pač naši odpadeni katoličani tu v mestu pri tej priložnosti saj oči odperli, ter svojo slepoto spoznali!

Jaz imam zdaj zopet malo več opraviti kakor popred, obiskovati moram tudi misijon v „Red Wing-u,“ 12 ur od tod, ker je duhoven šel za 4 mesce na Nemško. To je sreča, da so ljudje zdravi v tem času, ker, ko bi bolehal, kakor včasih v jeseni ali spomladi, bi bilo pač težko za-me tako daleč hoditi. Telegrafira se, se vé da, prav lahko teh 12 ur daleč, še deset minut ne vzame, ko se pa s konjičkoma na pot napraviva, pa ne gre ravno tako gladko in hitro, posebno kadar je vreme neprijetno. Pa kaj bi tožil, Redving bo kmalo blizo, v dveh tednih se bo že po železnici od tod lahko tje peljalo, že slišimo hlapon piskati blizo mesta. Meni bo železnica misijone jako polajšala, posebno po zimi. Draga vožnja tudi ni, ker duhovni se za polovico vozimo. —

V mojih misijonih ni nič posebno novega, samo cerkve smo nekaj bolj okinčali. Zdrav sem, hvala Bogu, kakor riba; nobene reči mi ne manjka in prav zadovoljin živim pri strežbi svoje sestre (ki je lani šla v Ameriko). Mica se je tudi Amerike že privadila, angleško že precej dobro klata, orglata se prav pridno uči itd., vedno ima dovolj dela. Samo z moskiti (amer. komarji) se ne more sprijazniti, akoravno jo vedno božajo, — vso oteklo glavo ima včasih, tako jo okoljejo po noči. Ko se jih človek enkrat privadi in se koža vterdi, se pa ne méni dosti za nje. — Nihče si ne more domišljevati, v kaki prid je za misijonarja dobra sestra tukaj. Gospod Buhova sestra je pa umerla, kakor ste že berž ko ne slišali; komaj je Ameriko vidila, že je mogla na uni svet; kdo pač vé, kdaj in kje ga smert čaka? —

Ravno moram pismo na pošto dati, da še danes odide, naj tedaj sklenem. Molite za svojega vdanega
Jakob-a Trobec-a.

Zlati lesniki

ali srečkanje za celo leto.

(Nabral F. K.)

(Dalje.)

279. Kakor te zapeljivci radi imajo, dokler z njimi grešiš, tako te sovražili bodo, ako jih opustiš.

*) Ali slišite hvalivci nove šolske šole? Proste so ravno tiste državne brezverske šole. Vr.

280. Kdor na svetu ne terpi, naj se večnosti boji (sv. Avguštin).

281. Hočeš na sveti brez greha živeti, moraš sodbo božjo v spominu imeti.

282. Le greha naj bo tebe strah; vse drugo je le dim in prah.

283. Kmetič! tvoja dobro obdelana zemlja več sreče za te ima, kakor čast in bogastvo vsega sveta; lažje je z motiko kopati, kakor kraljevo palico v rokah deržati.

284. V nebesa se oziraj vse svoje žive dni; da srečno tjekaj prideš, le to te naj skerbi. V nebesa naj-deš pot, naj si kmetič al gospod.

285. Naj ptica le za majhen kremplic na zanjki obvisi, ali se za eno samo pero limanc prime in vlovi, — ne more več zletéti, že mora umreti. Taka se greš-niku godi, ki malih grehov se ne boji.

286. Kdor pošteno in sveto poje, ima angele to-varše svoje; kdor pa ljubi posvetni krič, mu prijatelj je peklenški brič.

287. Se hočeš smertnih grehov prav var'vati, se moraš skerbno malih grehov tudi bati.

288. Kdor prid'ge rad opuša, h keršanskim naukom rad ne gre, bode Boga pozabil, in hitro zgubil se: on na nebeške vrata tud' enkrat terkal bo, al vsim gluhim ušesom one zaperte so. Jezus njemu poreče tako: „Jaz tebe ne poznam, k' se nisi dal učiti mojim namestnikom.“

289. Le kdor zna prav moliti, ve tudi prav živeti.

290. Če ptica ne bo pela, ni vredna da živi; če sveča ne gorela, denarja vredna ni; in človek? ki molit' nehá, Boga in sebe ne pozná?

291. Pokrižat' in moliti naj te ne bode sram; Bogu lepo služiti čast mora biti nam.

292. Za vsako: „Bog ti plačaj (lonaj)“ si lahko prav vesel, ker svoje povračilo bodeš od Boga prejel.

293. Le pridno v cerkev hodi, poslušaj prav zvestó, in kar v cerkvi slišiš, po tem tud' živ' lepó.

294. Ni čudo, da na poti onemagaš, ki sveto ob-hajilo rad odlagaš. Brez ljubega Jezusa boš mladika suha v ogenj veržena.

Razgled po svetu.

Bizmark, kakor pišejo, bode odpravil zistemo kon-fesijonskih ali verskih šol. Kaj Bizmark stori med pro-
testanti, to naj sam gleda, akoravno je tudi to ena sto-pinja k njegovemu pogrezu; to pa je gotovo, da v Av-
striji so se že dozdej brezverske šole skazale za škod-
ljive veri, deržavi in občinskemu miru, akoravno še
niso tako mnogo segle v življenje. Dosedaj je bilo tako,
da smo mi pobirali, kar so Prusi odvergli; ne mara se
reč oberne in bodo Prusi lavkali za Avstrijani. Mi
nikakor več za njimi.

Prav lepo pravi spodnje avstrijski katoliški vo-
litveni klic: „Glasnejše in živejše ko kdaj se iz vsih
domovinskih vasi in krajev razlega klic po prenapredbi
vstave tako, da v nepristranski pravici daje Bogú in
Cerkvi, kar je Božjega in Cerkevnega, Cesarju, kar
je Cesarjevega, deželam, kar je deželskega. — Za
Boga in našo vero, za cesarja in domovino!
Tedaj ne za „državo brez Boga;“ ne za zakon, der-
žino in šolo brez vere in verstva; ne za vla-
darja zunaj avstrijskih mej, ampak za sta-
rodavnega ljubljeneega cesarja habsburške hiše...“

Kdor ni zadovoljin s tim, da naj se narodi lepo
sprijaznijo in zedinijo s tim, da se vsakemu svoje dá,
tisti naj zveže culo, pa naj gre tje, kjer ga ni; tukaj
ga ni treba, da bi nepokoj delal in Pruse v deželo klical.

Kolera na Ruskem strašno razsaja. V Petrogradu
in v Moskvi je že precej ljudi pobrala, pa tudi po dru-
zih mestih vedno kosí. V tombovski guberniji je v 8

dneh zbolelo izmed 33.000 prebivalcev 917 ljudi in
umerlo jih je polovica. V vasi Kostantovsku je v 3
tednih od 1000 prebivalcev umerlo njih 300. Kolera
se vleče od vzhoda proti zahodu, tedaj proti Nemškemu.

Pariz se ni dosti tepen! Rudečkarji „internaci-
jionali,“ kakoršni so nedavno Pariz požigali in ljudi
klali, se zopet v Parizu zbirajo in imajo svoje shode!
In nova francoska vlada to dopusti. Poslanci rudeč-
karjev iz Londona in iz Drezde so tem požigavcem 18.
avg. prišli srečo vošit, in žalujejo, da se sami niso
mogli na njih strani vojskovati za svobodo, namreč
ljudi klati in moriti, hiše s petrolejem paliti! — Ako
so Francozi res tako butasti, naj pa na novo redé v
svojem naročji gade, ki jih bodo morili, ne mara še
huje, kakor mesca majnika!

V Rimu se je vstanovila družba za posvečevanje
praznikov. Odkar je namreč tuja derhal prihrumela v
Rim, t. j. od 20. kim. 1870, se „sveti svobodí“ na čast
prazniki očitno skrunijo s hlapčevskim delom. Tako jih
skrunijo zlasti judje, ki pa hočejo, da naj se sabota
praznuje, in pa vlada sama, ki bi bilo čudno, ako bi
3. zapoved spoštovala, ker 7. tako gerdo teptá. Udje
te družbe se zavežejo: Ne delati o prazničnih dnevih;
ne dajati in ne naročati dél o nedeljah in praznikih;
v svojih potrebah le takih delavcev si najemati, ki
praznike posvečujejo. Natisnili bodo zapisnik vsih de-
lavcev, štacunarjev, tergovcev itd., ki se podpišejo za
posvečevanje praznikov. Skrunivci svetih dnevov so veči
del tujci, toraj bo družba zmožna veliko pripomoči, da
se skrunjenje zmanjša, ali celo jenja. — Kako potrebne
bi bile enake družbe tudi drugod!

**Solnograškemu katoliško-domorodnemu od-
boru** je deržavni zavetnik dva volitvena klica pod klop
spravil, še le tretji je milost našel. Ta klic spominja
katoliške domorodce, da je svitli cesar deržavnega in
veči del deželnih zborov razrešil, ker liberalci ne sprave
v politiskem oziru in ne mirú s Cerkvijo niso dognali.
(Storili so ravno nasprotno v obéh ozirih in v škodo
Cerkve in deržave.) Ministerstvo upa z novimi volitvami
dobiti tacih poslancev, ki bodo za pravice vsih narodov,
in pa za to, da se več Cerkvi škodljivih postáv spre-
meni. Liberalci, pravi klic, hočejo veči del ravno na-
sprotno tega, kar je potrebno za domačijo in domovino.
Avstrija potrebuje sprave posameznih dežel, kraljestev
in narodov, tako imenovani nemški liberalci pa hočejo
le sami gospodovati in druge zadej staviti. Avstrija po-
trebuje take vstave, ki je vgodna in pravična za vse;
liberalci hočejo le decembersko, njim samim vgodno
vstavo. Avstrija, da bo srečna, potrebuje katoliških po-
stáv za šolo in zakon. Liberalci hočejo ločitev šole od
cerkve in s tim veči davke za ljudstvo. Pod gospostvom
liberalcev mora naša domačija in naša domovina v nič
iti, toraj potrebujemo konservativnih (ne liberalnih) po-
slancev itd.

Kakor res je to, n. pr. kar šolo tiče, pričajo ostudne
dogodbe, ki se zmiraj bolj pogosto godé, odkar so nove
šolske postave. V Hernals-u, kakor se piše v „Vtld.“,
je kateket otrokom neki petek razlagal zapoved, ki pre-
poveduje ta dan mesno jesti. Precej ko odide duhoven,
pa učitelj tistega razreda pošlje šolarja po slanino.
Neki drugi je bogoskrunsko čeblljal otrokom o sv. Reš.
Telesu. Kar je neki neslanež deklicam kvasil, se sra-
muje pero pisati. Dve materi ste klafača tožile pri vodju,
ker pa niste nič opravile, ste svoji hčeri iz šole vzeli.
Še več tacega pripoveduje le samo list 27. avg. Kdo
bi tedaj ne želel, da se postave spremené, če ima le
iskro prave ljubezni za mladino in njeno srečo?

Dr. Jan. Emanuel Veith, znani spreobrnjenec,
pisatelj in pridigar, je imel 27. avg. svojo zlato mašo.
Rojen leta 1788 v Kutenplanu na Češkem, je l. 1812

postal doktor zdravilstva in profesor na živinozdravilskem učilišu na Dunaju. Prestopivši v katoliško Cerkev se je izverstno izučil bogoslovja in posvečen je bil 26. avg. 1821 pri sv. Štefanu na Dunaju.

V Rimu so rudečkarji vladi začeli tako ostre roge kazati, da so 25. avg. popoldne mesto že v nekaj obsejni stan djali. 26. je neka derhal klicala: Živi petrolej, živi Garibaldi, živele bombe Orsinove! Sv. Oče so 23. avg. spolnili tudi dneve sv. Petra in brali tisti dan sv. mašo za blagor italijanskega ljudstva, obhajale so se tridnevnicke itd.: znano je pa, brezbožniki molitev sovražijo, in zato se zbirajo ob cerkvah, kjer je ljudstvo zbrano ter hrup delajo.

Iz Ljubljane. Občna zgodovina za niže razrede srednjih šol. Pisal Jan. Jesenko. Pervi del. Stari vek. — To novo delo obsega 154 strani v veliki osmini in je lična knjiga z večim in manjšim tisom. Gosp. pisatelj je zgodovino zastavljal na zemljepis ter je pri vsakem narodu ob kratkem popisal, kodi je bil naseljen. Tudi je gospod pisatelj, kakor piše v predgovoru, djansko se prepričal, koliko lože si učenci ta nauk prilastujejo v znanem maternem jeziku.

Kar se tiče obsega in jedra, se ne moremo v natančno presojo spustiti, na nekatere reči pa naj gospoda pisatelja opomnimo, da bi jih pri kakem novem natisu blagovolil primerniše izraziti. Na 8. str. n. pr. je rečeno: „Ker se (Savel) bistrournemu Samvelu ni hotel v vsem vdati, se je moral zadnja leta s puntarji vojskovati. Med temi je bil tudi David“ itd. Tukaj je hud mahljej po Samvelu in Davidu. Svetopisemska resnica je: Ker Savel besedi Gospodovi ni bil pokoren in je stregel po neomejenem gospodstvu, je Samvel po novem Gospodovem povelju mazilil bogoljubnega Davida. — Precej dalje je rečeno: „Ko je (David) vse moške potomce Savlove pokončal, se je dežela pomirila“ itd. Tukaj je čitatelj skušan o Davidu ravno nasprotno tega misliti, kar je v resnici bil, namreč pohleven in prizanašljiv do svojih nasprotnikov. Ukazal je David celó Amalečana vsmeriti zato, ker je bil Savla končal. Grajal je tudi Joaba, ker je bil umoril Davidovega nasprotnika Abnerja in močno je žaloval po njem, kakor poprej po Savlu. Takih zgledov je še več, da ravno tiste David s smertjo kaznuje, ki so morili Savlovce z lažnjivo mislijo, da bodo Davidu vstregli. Kako velikoserčno se je David do Savla samega obnašal, je sploh znano. Res je, da je bil David izročil Gabaoncem sedem Savlovcev na njih prošnjo, ki so jih končali, pa to se je zgodilo po postavi kervnega maševanja, ki je bilo v stari zavezi dopušeno, in Gabaonci so na to tišali, ker je Savel svoje dni njih narod moril in zatiral. Tedaj jih ni prav za prav David pokončal, in tudi niso bili čisto vsi moški pokončani (II. kralj. 21, 7). — Na str. 9: „Preroki so bili navdušeni možje“ — bi bil želeli izraz „od Boga navdušeni.“ — V precej obširni obravnavi „Kerščanstvo“ str. 147 je o škofih nekako nedoločno rečeno: „Po razdjanji Jeruzalema se je med nadškofi posebno odlikoval rimski kakor naslednik sv. Petra. Z njim so se za prednost poganjali oni v Antiohiji, Aleksandriji, Efezu in Carigradu ter se tudi patrijarhi zvali.“ Tu bi si učenec utegnil misliti, da si je rimski papež le nekako po naključju pridobil pervaštvo. Čversto v nekterih versticah po evangeliju posneta zgodovina Kristusa in kerščanstva, kakor ima n. pr. Welter (str. 107), bi bilo primerno, in takó dobro dé kat. bravcem.

Kar se tiče oblike, se nekako čudno podá imeni bog (kadar je od pravega, edinega Boga govorenje), krist (Kristus) — z majhno začetno čerko.

Čversti naš zgodovinar bode gotovo na enake oko-

lišine imel ozir in tako še bolj koristil naši mladini in sploh slovenskemu narodu.

Znani blatar v spisu „die Maske ist gefallen“ prav s turškim fanatizmom vdeluje, ker je „Vtld.“ neki opomnil, da katoličanu je dosti, ker je namestnik Kristusov decemberske postave obsodil. Naj bi raji malo podučil tiste, kateri precej s Prusom žugajo, ako ne bodo sami za mizo sedeli in vsi drugi njim pri nogah čepeli; za zvestobo katoličanov pa naj ga nikar nič ne skerbi, zakaj če tudi njih Bog ni kaki „staatsgott“ in njihova malikinja ne kaka vstava, ki se že jutri utegne spreminiti, vender še nikoli ni bilo zanesljivših podložnih, kakor so zvesti katoličani. Kdor pa danes cerkev in njenega poglavarja brezvestno izdá in gerdi, bode jutri ravno tako brezskerbno izdal vstavo in vladarja, samo če mu bo kazalo.

Tudi ni nič manj neslano tisto ustenje za nekako doelingerjansko „staroverstvo“ (?) pri ljudéh, ki s svojim počenjanjem kažejo, da nimajo dosti več kakoršne koli vere, kakor suha smreka volne. „Stari verci“ so hodili z nevarnostjo življenja celo v podzemeljske votline k Božji službi, k spovedi, k obhajilu; vi še nad zemljo ko je brez nevarnosti, ne hodite. „Stari verci“ so se za vero dajali terpinčiti, preganjati, moriti; vi jo sami preganjate. „Stari verci“ so papeže Petra, Lina, Kleta, Klemena itd. kakor namestnike Kristusove spoštovali in so rekli: „kjer je papež, tam je Cerkev;“ vaš papež je Döllinger in vaš apostelj vsak odpadnik. Pojdite se toraj solit s svojim pretvezanim „staroverstvom“ in ne mislite, da je Slovenec res tako vertoglav ter bi verjel vašim čenčam, ki tolikrat hinavsko in lažnjivo pišete, kolikorkrat pero pomočite.

Na prašanje vis. č. g. Dav. Terstenjaka v 33. l. Zgod. Dan. zastran Marka Križevčana smo dobili pismo od g. Šabota iz Štajerskega, da je Marko Krišiensis že med blažene prištét, kar g. pisatelj želi, pa da je „Katol. list“ že dovolj pisal o Marku Križevčanu.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Prestavljeni so naslednji čč. gg.: Jak. Vindišar, duh. pom. v Velesovem, za administr. k sv. Magdalenii na Gori; — Ant. Tramte, novoposv., za duh. pom. v Šent-Rupert; — Ant. Lenasi z Iga v Vreme; — Jan. Skvarča iz Drage na Ig; — Ign. Ključevšek z Loškega potoka v Drago; — Fr. Avguštin, novoposv., v Loški potok; — Ign. Gregorič, kapl. v Idriji, za administr. na lok. Terstenik. — Umerl je 14. avg. g. Jak. Kapelj, duhoven v pokoju pri sv. Jakobu pri Savi. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Priloženih 6 gl. a. velj. so podelili Ajdovski farmani za sv. Očeta Pija, kateri ponižno prosijo Njih. blagoslova. — Duhoven in ovčice pri sv. Lenartu sv. blagoslova za zadnjo uro daruje sv. Očetu 4 gl. 50 kr., 2 gl. in 1 mali križavec v sr. — Tri dekleta iz Poljske fare: 8 starih desetih in 1 gl. 60 kr. v nov. denarji, da bi jim Bog dodelil tistih gnad, katerih naj bolj potrebujejo. —

Za pogorelce v Vižmarjih. Od sv. Lenarta na Gorenskem P. P. 2 gl.

Iz Ljubljane. Shod kat. pol. besednice. To nedeljo 3. sept. bo 5. mesečni shod kat. pol. društva. Program je naslednji:

1. Šolske zadeve; — 2. politični pregled; — 3. predlogi posameznih udov.

K obilnemu vdeleževanju vabi

Ravnateljstvo.